

Viegersilóbol

Debreczeni Független Ujság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Helyben: Vidéken:
 Egy hóra. 1 kor. Egy hóra. 1 kor. 50 fill.
 Negyedévre . . . 3 Negyedévre 4 . . . 50 .

Felolós szerkesztő:
MEGEDŰS LORÁNT.
 Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
 Piac-utca 47. és 49. szám.

A mi szedőgépeink.

A mai számmal a *Debreceni Független Ujság* új, tetszetős formába öltöztetve jelenik meg az olvasók asztalán. Ez azt jelenti, hogy lapunk technikai előállítását ezentul a könyvnyomdászat legmodernebb eszközeinek segítségével végezzük.

Teljesen új, modernül berendezett nyomdahelyiségünkben immár készen, teljesen munkaképesen ott áll a két remek művi és bámulatos leleményességgel megkonstruált *szedőgépünk*. A betűnek kézzel való szedését, amely az eddigi rendszerünket képezte, átváltottattuk erre a praktikusabb és gyorsabb rendszerre, melyen ugyanis a betűk kiszédését gépek végzik és pedig egy-egy gép *négyszer annyi betűt képes egy és ugyanazon idő alatt kiszédni, mint egy kézi-szedő*. Hogy ez az óriási erő a munka gyorsaságának szempontjából mit jelent különösen egy napilapnál, azt nem is kell részletesen bizonyítgatnunk. Másik óriási előnye a géppel való betűszedésnek az, hogy a *betűk mindig újak, tisztán, élesen és világosan látszanak a papiroson*, ellenben a kézi-szedésnél a betűk folyton kopnak és azok újabbal való kicserélése rém költséges dolog.

Íme, a *Debreceni Független Ujság* technikája ennyire fejlődött.

Ez a diadal elsősorban a mi olvasó közönségünk diadala. Mert az olvasók szeretete és ragaszkodása segítette elő, hogy a *Debreceni Független Ujság* számban és erőben meggyarapodva, folyton folyvást tökéletesbüljön. Ez a hatalmas technikai meggyarapodás is elsősorban a mi közönségünk érdekeit szolgálja.

Örömmel tettünk eleget a fejlődő technika és rohanó kor ezen új követelményeinek és kérjük a mi szeretett olvasótáborunkat, tartson ki velünk a jövőben is és mi az új technikai felszerelés mellett ezután még odaadóbban szolgáljuk a benünket támogató közönség érdekeit.

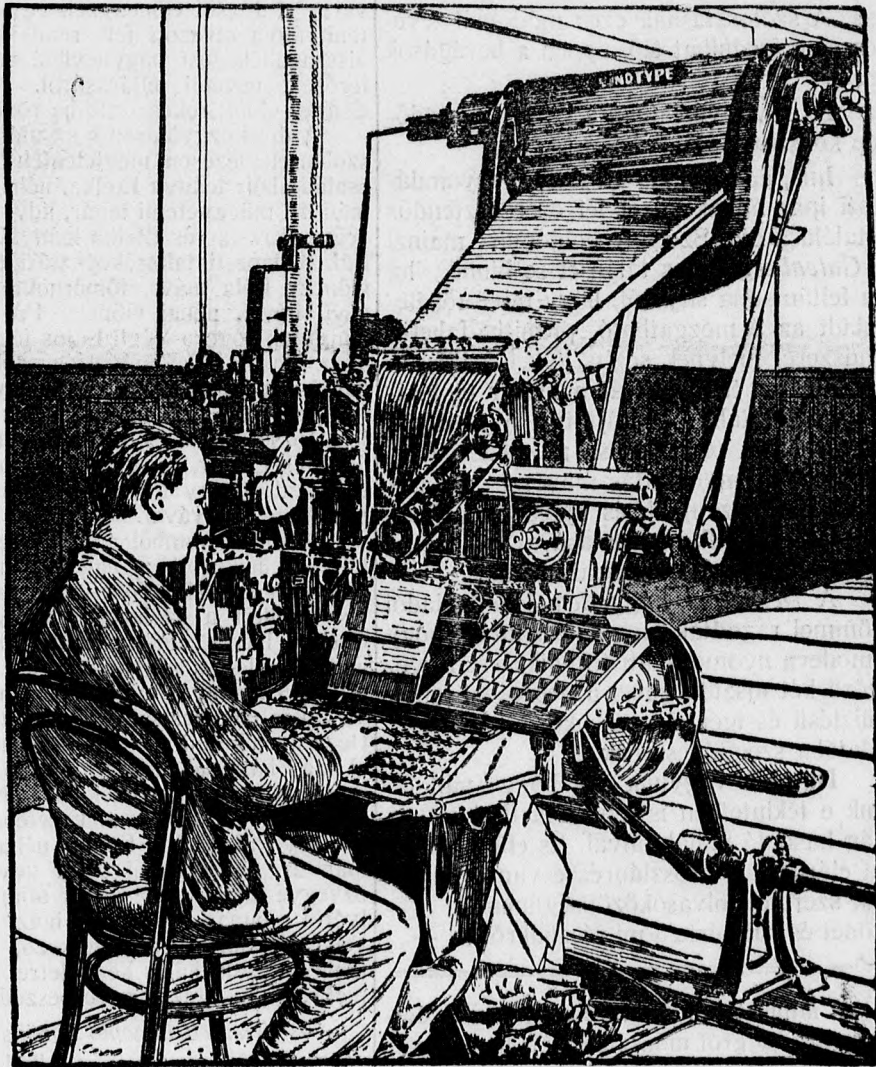
A szedőgépek mindössze 5—6 év óta terjednek Magyarországon is. Tíz évvel ezelőtt még a legoptimistább szakemberek sem hitték, hogy a szedőgépeket ily rohamos gyorsasággal tökéletesíteni és az egész világon elterjeszteni tudják.

Szedőgép van több rendszerű. Vannak olyanok, melyek kész betűket adnak és vannak olyanok, melyek munkaközben öntik a betűket. Ez utóbbiak közé tartoznak a mi szedőgépeink is, melyek „*Linotype*” nevet viselnek és szedés, illetve öntés közben egész sorokat produkálnak, nem egyes szétszedhető betűket.

Egy-egy ilyen gép 16.000 koronába kerül, de a *Debreceni Független Ujság* kiadói készséggel hozták meg a beszerzésükkel járó áldozatokat, hogy a közönség igényeit minél intenzivebb módon kielégítse.

A szedőgépek feltalálója egy *Mergenthaler Ottomár* nevű órásszegéd volt,

írógépen, billegeti és a gépet az hozzá működésbe. Ugyanis, mint az írógépen, minden betűnek külön-külön billentyűje van. A billentyűkön lévő betűjelek megnyomásával a matricákból szavakat és sorokat állítanak össze, amikor pedig a sor kész, egyszerre egy darabban kiöntik. Itt, külön-

Linotype szedőgép (két-betűs.)

aki Württembergben született és pályáját ott kezdte. Onnan kivándorolt Amerikába, ahol a betűszedésnek géppel való eszközölését egy egészen primitív formájú gép keretében megkonstruálta. Egy gépészmerőnökkel társulva, csakhamar világhírűvé lettek az egykori egyszerű órásszegény gyártmányai, természetesen: folyton tökéletesbitve és ujitva rajta. Mig végre ugyszólván egy rövid évtizeden keresztül — eljutottak a tökéletesedés mai fokára.

A szedőgép kezelése külső formájában úgy megy, hogy a szedő a gép előreszén levő billentyűket, éppen úgy, mint az

sen ügyes konstrukció révén — amelyek magukban mind külön találmányok — a rézmatricát pontosan összeállítják, helyesen kizárják, leöntik és nyomásra kész sorokban a „szedőhajóra” gyűjtik. Közben a gép a matricákat automatica a tartóikba osztja szét.

A Linotypenél tehát az öntést is ugyanaz a gép végzi. Erre a célra minden gép olvasztóedényvel van felszerelve, amelyben a betűhöz szükséges ércet körülbelül 300 Celsius fok olvasztott állapotban tartják. Amint a matrica az öntőnyílás elé ér, egy szivattyúszerű dugasz egy sor-

hoz szükséges mennyiségű ércet nyom belé, mire a sor, kihülve, készen van. Egy önműködő készülék erre az öntvényt a „sorhajó“-ra gyűjti. Utközben még a gép automatické elvégzi a szükséges munkákat. A kiöntött sort kések között vezeti át, amelyek meghatározott, egyenlő magasságúra szelik.

Ezt az egész mechanizmust egy ember kezeli. A munkás nem áll többé a szedőszekrény előtt, hanem egy billentyűszerkezet előtt ül, amely teljesen az írógéphez hasonló. Ha egy sort már majdnem végig szedett, ezt éppugy, mint az írógép-nél, csöngetés jelzi, mire egy emeltyű megnyomásával a sort tovább viszi, míg a szedő egyszerűen új sort kezdhet meg.

Különösen érdekes a matricáknak a tartóikba való visszaállítás, miután a sort leöntötték. A matricasort, amiből a kizáró részletek önmaguktól eltávolodtak, emeltyű ragadja meg s a gép felső részére szállítja. Itt az osztószekrénybe jutnak. Innét forgótengelyen csuszognak végig a bevágással ellátott matricák mindaddig, amíg egy megfelelő bevágásba nem ütköznek, amire azután a forgótengely alatt lévő tartójukba esnek, ahol újra használatra készen várnak. A szétosztásnak ezen módjánál tévedés nem fordulhat elő, éppen a bevágások miatt.

Ez rövid vázlatban a Linotype szedőgép konstrukciója.

Ime, annyira haladt a könyvnyomdászati ipar annak közel fél ezer esztendő felalálása óta. Szegény boldogult mainzi jó Gutenberg János talán el se hinné, ha ma feltámadna sírjából, hogy mivé tökéletesbült az ő mozgatható, primitív fabetűrendszere, melynek segítségével a könyvnyomdász tudományát a kultur emberiség szolgálatába bocsájtotta. A szedőgépek rohamos térfoglalása új mederbe terelte a könyvnyomtatás művészi mesteriségét, mert az újabb és újabb konstrukciójú szedőgépek bevonulásával letűnnek a szinterről a régi mozgatható betűk.

A *Debreceni Független Ujság* kiadói örömmel ragadták meg az alkalmat, hogy a modern nyomdászati technika ezen gyönyörű két újszülöttjével a debreceni fejlett műizlésű és igényű olvasóközönség szolgálatába szegődhessenek.

Büszkek vagyunk reá, hogy vállaltunk e tekintetben is lépést tarthat az ország hasonló vállalataival. És ebben, hogy ezt elérhettük, oroszlanrésze van a mi derék, szeretett olvasóközönségünknek. Köszönet és hála érte a mi részünkről.

A miniszterelnök utazása. Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök tegnap este 11 órakor Bécsen át Hédervárra érkezett. A miniszterelnök néhány napot birtokán tölt és a hét végén utazik Budapestre. Azt a hirt, hogy a miniszterelnök Bécsben Bienerth osztrák miniszterelnökkel tárgyalásokat folytatott, félhivatalosan megcáfolják.

A szoboszlói Gönczy-ünnep.

A szobor leleplezése.

Szép és emlékező ünnep volt Hajdusoboszló városának a tegnapi vasárnapon: ekkor leleplezték le a város központján, a református templom kertjének a főtérre néző részén elhelyezett szobrát e város nagy szülöttjének, néhai Gönczy Pál közoktatásügyi államtitkárnak.

Itt Debreczenben a vasuti állomás perronján hatalmas nagy társaság verődött össze a reggeli gyorsvonathoz, hogy induljon Hajdusoboszló felé. Ott voltak: Erős Lajos dr. püspök, Degenfeld József gróf, egyházközlési főgondnok, Domahidy Elemér főispán, Kovács Gyula alispán, s még sokan Debreczenből és nagy vidékéről. Hajdusoboszlón egy sereg kocsis vitte be a város érkező vendégeit.

Az ünnepély a Gönczy-egyesület *disz-közgyűléssel* kezdődött a m. kir. állami iskolatermében. Először *Csurka* István egyesületi elnök szólalt fel, ki rövid megnyitó beszéd után üdvözölte a megjelent küldöttségeket s ezek között első helyen a kultuszminisztérium képviselőjét, *Radnay* Dezső dr. miniszteri osztálytanácsost. Majd *Simon* Károly tanító mondott szabad előadásban szép emlékbeszédet; utána *Csánky* Viktor kir. tanfelügyelő emlékezett meg Gönczy Pálról, főképpen, mint állami tisztiséről, míg végül *Udvarhelyi* József Gönczynek egykori zelemeri tanítványa olvasott fel rendkívül érdemes visszaemlékezést nagynevűvé vál régi mesterének nevelői eljárásáról. A közgyűlést *Csurka* elnök rekesztette be rövid beszéddel.

A disz-közgyűlésen s az utána következő szoborleleplezésen megjelentek Gönczy Pál családjából: leánya *Etelka*, néhai *Csikó* Kálmán dr. műgyememi tanár, udv. tanácsos özvegye, *Erzsike* és *Etelka* leányaival; Gönczy Pál, budapesti takarékpénztári tisztviselő és Gönczy Béla máv. főmérnök, utóbbi Béla nevű fiával, néhai Gönczy Pál fiai; az elhunytak sógora *Végh* Lajos félegyházi lelkes *Ida* nevű leányával; a szoboszlói Gönczyek: *Juliánna* és *Lidia* Gönczy Pálnak özvegye nőtestvérei, s unokaöccse: *Gönczy* Lajos, József fiával és János unokahugai: *Juliánna* és *Eszter*, mindnyájan a hozzájuk tartozókkal; *Csikó* Lajos debreczeni theol. tanár *Anna* leányával.

A tornateremből a leleplezendő szobor köré gyülekezett a nagyközönség, ahol a himnuszot énekelte *Tóth* Lajos karnagy vezetésével a szoboszlói dalegylet, majd *Csurka* István elnök szólott, kinek beszéde alatt lehullott a szoborról a lepel. A szobrot *G. Tóth* János, a város polgármestere vette át, lelkes szép beszéddel, mely után *Lampérth* Géza dr. alkalmi remek költeményét szavalta el nagy hatással *Mocsári* László tanító. *Lampérth* dr. költeményének előadása után programmon kívül az emlékeztetőben ünnepelt *Gönczy* Pál leánya, *Etelka*, néhai *Csikó* Kálmán dr. műgyememi tanár udvari tanácsos özvegye állott fel a szobor alján levő ülőhelyéről s onnan olvasta föl igazi szónoki erővel és lendülettel a következő, sok szembe könnyet csalt, hálás kegyeletre, nemes érzelmekre valló, igazán szép beszédét:

Tisztelt ünneplő közönség!

Midőn ez ünnepies alkalommal én is szót kérek, az elfogadás érzelmével teszem ezt. Elfogadom és megilletődéssel léptem át e város határát, mely boldogult atyámnak szülőhelye. Mindig vágytam meg látni Hajdusoboszló városát s most kétszeres az örömöm, hogy egy olyan ünnepély alkalmával róhatom le gyermeki kegyeletem adóját, amely atyám emlékeztetőnek van szentelve.

Az ő reá való visszaemlékezések érzései mellett azonban a hála érzése is elfogta lelkemet e pillanatban. A hála érzete azok iránt, akik ezt a szép ünnepélyt létrehozták, akik olyan megható kegyelettel annak Gönczy Pál emléke iránt s ébren tartják az utókor előtt is az ő emlékeztetőt. Jól esik látni, hogy nem veszett ki még a nemzetből a hála és az elismerés, holtuk után és ama nagyjai és nemesei iránt, akik csendben és feltűnés nélkül sokat alkotó munkásai voltak a hazának s nagy érdemeket szereztek nehéz időkben a haza kulturájának és felvilágoztatásának munkájában. Szép példáját szolgáltatja a nemes tulajdonság megnyilvánulásának Hajdusoboszló városa, a magyarság e büszke fészke, midőn felújítja Gönczy Pál emlékeztetőt s szobrot állít jelesének a város falai között, aki itt született, hogy az a szobor hirdesse késő időkig az ő alakjában a szorgalmat, a munkát s ne engedje elmulni soha emlékeztetőt az ő szűkebb hazájának fiai előtt.

Fogadják kérem ezért hálás szívem legmélyebb köszönetét. Szívem egész melegevel mondom köszönetet mindazoknak, akik e szép emlékünnepély rendezésében és részvételükkel az ünnepélynek díszét és fényét emelték s atyám emlékének oly lekötelezően adóztak. S kérem a jó Istent, áldja meg e várost és vidékét minden jóval, árasssa el e népet üdvözítő kegyelmével, hogy viragozzék és boldog legyen, a hajduság és Hajdusoboszló városa magyar hazánk nagyságára, erősödésére és javára.

Dr. *Csikó* beszéde után *Eötvös* Károly Lajos kir. tanfelügyelő koszoruzta meg a szobrot egy alkalmi költeményének előadása közben, a volt tanítványok nevében, míg végül ugyancsak a dalárda adott elő alkalmi éneket.

Számtalan szebbnél-szebb koszorut tettek le sok egyesek és testületek nevében a szobor talpához. A szobrot *Somogyi* Sándor debreczeni szobrász készítette; a szépen kidolgozott mellszobor híven ábrázolja a nagy Gönczy Pált.

Az ünnepély végeztével *közébed* volt a „Bika“-vendéglő termében, amelyen rendkívül sok tósz hangzott el, jobbra az ünnepély tárgyát képező államférfi emléke s a hozzáfüződő nagy eszmék és gondolatok magasztalására.

Az ünnepnap est végére tervbe vett *hangverseny elmaradt*, a város egyik kiváló fiának, *Pénztáros* István városi főjegyzőnek épen e napon történt elhunytja miatt.

A házi csatornák.

A vállalkozó kárpótlást kér a hidakért.

Debreczen város tanácsa ma délelőtt ülést tartott, amelyen számos érdekesebb ügy között a legfontosabbak voltak a *városi csatornahálózat* kiépítésére vonatkozó tárgyak.

E tárgyban számos vitás kérdés merült fel, amelyeket sürgősen el kell intézni, hogy a csatornaépítés fennakadást ne szenvedjen. A legérdekesebb az, amely a *háztulajdonosok* érdekl. legjobban: *hogy milyen anyagtól készítsék a magán-csatorna csöveket?*

A tanácsülésen első tárgyal *Szlovák* miniszteri kiküldött, egészségügyi felügyelő ama jelentése került megvitatásra, mely szerint a háztulajdonosok csatorna vezetőjét a vállalat drótbetétes csövekből akarja létesíteni. Ezzel szemben *Szlovák* az aránytalanul drágább, de sokkalta tartósabb *pótanyagcsatornákat* javasolta. Ebben a kérdésben a csatornaépítési bizottság nem helyezkedett a Szlovák álláspontjára s miniszteri döntést kívánt provokálni.

Uj nődivat üzlet!

Wanger Sándor

Szabók és szabónők figyelmébe!

Van szerencsém a n. é. hö'gyközönség és szabónöket értesíteni, hogy ujonnan a legújabb nődivat öltöket, díszek, nőruhaszövetek, bélések árak s mindennem szabókellékek a legolcsóbb árban kaphatók.

nődivat salon

Bathányi-utca 1. szám.

Körner Adolf tanácsnok a bizottsági javaslat elfogadását ajánlotta.

Magoss György dr. tiszti főügyész kijelentette, hogy a csatorna-építéssel megbízott vállalkozóval kötött szerződés értelmében a közgyűlés van elsősorban ebben az ügyben határozni.

K. Tóth Mihály és Megyaszy Miklós tanácsosok ugyanilyen értelemben szólnak fel.

A közgyűlés fogja eldönteni tehát, hogy milyen anyagból készüljenek a házi csatornák. A két anyag közül a köcsatorna házanként 20—25 korona különbséget, illetve többletkiadást jelent.

Ugyancsak a csatorna-építésre vonatkozólag a magyar államvasutak igazgatósága jelentette, hogy a máv. vonalain a csatornamunkálatok miatt szükségessé vált felbontásokat, burkolat, stb. felszedést, munkásaival helyreállíttatja, de e célra 2000 korona előleget kér. — Az ügyet a jog- és pénzügyi bizottságnak adták ki.

A csatorna-munkálatok vezetősége saját költségén tartozik az utcák keresztvezésénél olyan hidakat, átereszeket létesíteni, amelyek állandó szükségletet képeznek, de ezért folyó-méterenként 30 koronával kártalanítja a város az építető céget. Most azt kérték építetők, hogy az ideiglenes átjárókért stb. amelyek az építés végéig a forgalom fentartására szükségesek, szintén eme számítás szerint kártalaníttassanak. A tanács nem javasolja a vállalkozók kérelmének teljesítését, az ügyet a jog- és pénzügyi bizottság elé utalta.

Színház és Művészet

A zenekonzervatórium fejlődése.

A tanárok nyugdíja. — Tanári hangversenyek. — A végzett tanulók művészi oklevele.

Debreczen zenei kulturájának előrehaladását legjobban igazolja az alig három éves zenekonzervatóriumunk példátlan fejlődése. Ez a magas színvonalon álló tanintézet tanárainak képesítését tekintve, ma már első iskolája a vidéknek az egész országban. Az illusztris tantestület tegnapi gyűlésén olyan határozatokat hozott, hogy azokról a legnagyobb elismeréssel kell megemlékeznünk. Ugyanis a zenekonzervatórium tanárai, kik végleges letelepedési szándékkal jöttek városunkba, elhatározták P. Nagy Zoltán igazgató indítványára, hogy nyugdíjalapot létesítsenek. Ez alapot saját erejükből fogják megteremteni s azazal nem terhelik a tanítványok szüleit s más tényezők hozzájárulására sem számítanak. Fűredy Gusztáv titkár és Grósz Ernő zongoraművész már ki is dolgozták a tervezetet.

A művészi zene művelését az intézet falain kívül, hangversenyek rendezésével fogja előmozdítani a kiváló művészársaság. Az első, bemutatkozó hangverseny október hó 15-én lesz. Ekkor alkalma lesz közönségünknek meggyőződni arról, hogy nem tulozunk, csak kötelességünket teljesítjük, mikor a konzervatóriumról a legnagyobb elismeréssel beszélünk.

Ugyancsak tegnap állapította meg a tanárkar az intézet Művészi Oklevelének szövegét is, melyre a Nemzeti Zenede mintájára, az intézet kitünően végzett növendékei pályázhatnak. A tanítás tegnap óta folyik és pedig 41 osztályban. Az osztályok azonban még szaporodni fognak, mert a beiratkozás még e hó 12-ig tart. A legteljesebb sikert és folytonos fejlődést kívánjuk a virágzó kulturintézménynek.

A megtámadott püspök.

Materny főesperes a hajszáról.

A tiszai ágostai hitvallású evangélikus egyházkerület püspökéről történt leleplezés alighanem amolyan nyárvégi szenzációnak fog bizonyulni. Minden jel arra mutat, hogy a püspöki szék körül csapkodó hullámokat mesterségesen, sőt erőszakosan kavarták föl s szinte kétségtelen bizonyossággal megállapítható, hogy ezek a hullámok korántsem fogják ledönteni Zelenka Pált magas méltóságáról.

A Debreceni Független Ujság egyik munkatársa autentikus helyről akarta megtudni: mi a valóság a Zelenka püspök ellen megjelent hírlapi közleményekből s e végből kérdést intézett Materny Lajoshoz, a tiszavidéki evangélikus egyház főespereséhez: igaz-e, hogy Zelenka Pál püspök le akar mondani vagy kényszerül lemondani méltóságáról és igazak-e a sajtóban ellene emelt vádak? Materny főesperes válasza kétségtelen bizonyossággal arra enged következtetni, hogy a Zelenka ellen most fölmerült támadások egy régóta tervszerűen folytatott aknamunka eredménye és az örökségre türelmetlenül pályáznak vagy pályázóknak műve. A főesperes ugyanis a következőkben válaszolt tudósítónknak hozzá intézett kérdéseire:

— Zelenka Pál püspök lemondási szándékáról tudomásom nincs, pedig első sorban az espereseknek kellene erről valamit tudniok, mivel velük áll közvetlen hivatalos összeköttetésben.

A püspök ez idő szerint Reichenhallban keres gyógyulást szívaja és tüdőbetegsége ellen, ahol — a püspöki irodából szeptember 2-án érkezett jelentés szerint — „állapota javul s régi egészsége visszatérőben van”. Valószínűleg szeptember hó végén tér vissza székhelyére s veszi át az ügyek intézését.

Hogy a zsolnai jubiláris ünnepélyen nem vett részt, abban feltűnést keltő dolgot nem látok, mert ha mint beteg ember a kerületi gyűlésre nem mehetett el, nincs értelme, hogy a kurát abba hagyva, a zsolnai ünnepre menjen. Az egészséges ember könnyebben teheti ki magát az ut fáradalmainak.

A Kuria ítéletéről sokan tudnak, hiszen úgy hallom, hogy megjelent a Kuria hivatalos lapjában. De egy hisztérikus nő vádja és a bírósági ítélet a jelen esetben nem lehet döntő bizonyíték a püspök ellen, miután a perújítási eljárás folyamatban van. Az ítélet tehát nem volt ok az embertelen hajszára, amely egyszerre, mint egy jeladásra megindult ellene különösen a szenzációkban utazó hírlapokban.

Feltéve, de meg nem engedve, hogy a vádnak van némi alapja, akkor sem ez a módja az ügy elintézésének, hanem a maga rendes fórumán kellett volna azt elintéznie családnak meghurcoltatása nélkül. De ennek sincs még itt az ideje, ujtás lévén ez ügyben elrendelve. Ezt pedig tudniok

kellett azoknak, akik a támadást rendezték.

A püspök lemondási szándékáról egy elszólásból értesültem először a poprádi állomáson, midőn hazafelé indultam. Két ismerőssel — testvérek — találkoztam ott s beszélgetés közben az egyik elszólta magát s azt mondta, hogy a püspök legközelebb lemond és jelöltek: X főesperes, Y, meg Z. lelkészek. A neveket elhallgatom. Tréfásan kérdeztem

— Hát Gyűrky Pál kishonfi főesperesről nincsen szó?

— Nincs, — volt a felelet.

— Hát én rólam? kérdeztem mosolyogva.

— Nincs, — volt ismét a felelet.

— Pedig hát mi is volnánk valakik, — jegyeztem meg tréfálkozva, mert a beszélgetést nem vettem komolyan, hiszen a két uriember az egyházi közigazgatástól nagyon távol áll s kerületi gyűléseken sem láttam még őket, a benső dolgokat pedig nem is ismerhetik.

Csak mikor figyelmemet „Az Est” 120. számában megjelent közleményre hívták fel, láttam az összefüggést a beszélgetés és „Az Est” közleménye között, mert az egyik ismerős nyiregyházi lakos.

Ami „Az Est” 121. számában és egyéb lapokban megjelent csunya közleményeket illeti, szeliden szólva legalább is izléstelenység egy püspökre távolléte alatt ily módon történi. Az a benyomásom, mintha türelmetlen aspiránsok nehezen várndk a püspöki szék megüresedését. Neki éppen most nem szabad helyét elhagyni.

Az új pénzügyigazgató a közigazgatási bizottságban.

Debreczen a múlt hónapban.

Debreczen város közigazgatási bizottsága ma délután 3 órakor ülést tartott, amelyen az egyes szakelőadók rendes havi jelentéseiket terjesztették be.

Domahidy Elemér főispán az ülés megnyitása után megemlékezett arról, hogy a pénzügyi kormány Faust Elek pénzügyigazgatót Veszprémbe helyezte, e helyére Ternovszky Alajos kir. tanácsos szegedi pénzügyigazgatót helyezte Debreczenbe. Amidőn e változásról megemlékeztek, indítványozza, hogy Faust Elek távozása felett a bizottság sajnálkozását fejezze ki jegyzőkönyvileg. Ugyanakkor bejelenti, hogy az új pénzügyigazgató elfoglalta hivatalát. Ternovszky Alajos kir. tanácsos eddigi működése garanciát nyújt arra, hogy Debreczen városának adózó közönsége benne nemcsak a pénzügyi kormány megbízottját, hanem méltányos hivatalnok minden tulajdonságát is feltalálhatja.

Ternovszky Alajos kir. tanácsos pénzügyigazgató hálás köszönettel hallotta a főispán szavait. Ami eddigi tevékenységét illeti, azt megítélnie nem lehet hivatása. Azon nézetének ad kifejezést azonban, hogy a pénzügyi tisztviselőnek együtt kell éreznie a közönséggel. Nem szabad csupán csak az állam érdekeit nézni a tisztviselőnek, hanem úgy kell fel fognia hivatását, hogy az ügyes-bajos feleket tanácsokkal, utbaigazításokkal is kell szolgálnia. Amidőn a bizottság megnyí-

Weisz Adolf posztó kereskedése ideiglenesen a főtőzsdével szemben levő bódében.

Koncz József Fest, Vegyileg Tisztít mindennemű ruhákat a kifogástalanul és legjutányosabban.

Főüzlet és gyár: Arany János-utca 10.

Pótküzlötek: Batthyány-u. 2. sz. és Vár-u. 8. szám (Zenede udvar.) Alapítástól 1908. Telefon szám 78.

latkozó bizalmát megköszöni, egyben kijelenti, hogy a bizottságot úgy fogja mindig tájékoztatni, hogy legtovábbra se mondhasa el senki, hogy az ügyeket egyoldaluan intézi el. Kéri a bizottság támogatását.

(Iskolai ügyek.)

Csánky Viktor kir. tanfelügyelő jelentése szerint a miniszter Molnár Ferenc ohattelekházai állami iskolai tanítót igazgatóvá léptette elő. A kultuszminiszter a tanítói árva-házi épület kibővítésének terveiért 2600 koronát utalt ki. A macsi uradalmi iskolát a miniszter 1911. évi szeptember 1-étől kezdve állami kezelésbe fogja venni.

(Az adózó város.)

Ternovszky Alajos kir. tanácsos pénzügyigazgató jelenti, hogy a múlt hóban az adózás a következő volt: Befolyt egyes adóban 422.922 korona hadmentes-40.126 K, jogilletékben 46.79 K, díjjövedékben 1033 korona dohányjövődékben a vármegye fogyasztásával együtt 167.022 határvámjövődékben 43.760 korona, fogyasztási és italokban 25.833 korona. A miniszterium fizetési halasztást 21 esetben engedélyezett.

(Közegészségügyünk javult.)

A város egészségügye, mint Tüdös Kálmán dr. t. főorvos jelenti jelentékeny javulást mutat, mert míg júliusban 228, augusztusban csak 168 haláleset fordult elő. A megbetegedések közül a hagymáz különösen e hónap vége felé nagyobb számban lépett fel, a többi ragályos betegségek elszórtan mutatkoztak. Előfordult kanyaró 14, vörheny 5, ronszó toroklob 5, számár hurut 7, hasi hagymáz 19, járványos fültömírgyömb 1 esetben, trachoma 2 esetben fordult elő. Megnyugtató, hogy a betegségek általában enyhe lefolyásúak voltak.

A piacvizsgálatok tekintettel a fenyegető kolera-veszélyre fokozott szigorúsággal fogantatosítottak. Az eredmény kielégítő volt. Sok gyümölcsöt koboztak el. A kolera miatt az előintézkedések pontosan végrehajtottak. A köztisztasági viszonyok javulást mutatnak.

Koleragyanus vonat a debreceni állomáson.

Az utasokat a járványkórházba vitték.

Vasárnap délelőtt a debreceni vasuti állomáson nagy riadalmat okozott az a hír, hogy a Szatmár felől érkező vonaton koleragyanus utasok érkeznek Debrecenbe, akiknek fogadtatására a rendőrség nagy apparással kivonult. Ott volt az állomáson Varga Emil dr. tb. főorvos is. A várótermekben az érkező vonatokra várakozó közönség körében óriási pánikot keltett ez a hír.

A rendőrség közgei megállapították, hogy a hírek tulzoztak és olyan formában, amilyenben szélteben-hosszában beszéltek, nem felelnek meg a valóságnak. Ugy állt a dolog, hogy Körösmezőn egy Galiciából jött munkás koleragyanus tünetek között megbetegedett. Az illető munkást Máramarosszigeten kórházba szállították. A fertőzött kocsi és utasokat tovább engedték utazni, azonban a Máramarosszigettől Budapestig terjedő vasutvonal minden állomásfőnökségét táviratilag értesítették, hogy a fertőzött vonatról leszálló utasokat az illető hatóságok azonnal dezinficiáltassák és szállítsák elkülönített helyre. A fertőzött vasuti kocsi, melyben a koleragyanus munkás utazott, Nagykárolyban fertőtlenítették.

Mikor a máramarosszigeti vonat berobogott a debreceni állomásra, a leszállt utasokat a rendőrség közgei azonnal felszólították, hogy ne távozzanak az állomásról, mert mindnyájukat dezinficiálni fogják. Külön kocsikon beszállították az utasokat a járványkórházba, ahol azonnal fertőtlenítették őket.

Az itt leszállt utasok, akiket a járványkórházba vittek, összesen kilencen voltak, többnyire debreczeni lakosok, névszerint a következők: Klein Béláné, valamint Bella nevű 3 éves leánya és Sándor 14 hónapos fia, özv. Vida Mihályné, Szabados Lászlóné, valamint Sándor nevű 10 éves és Ferenc nevű 9 éves fia, Kóna Zsigmondné és Klein Benjámin.

Az ideérkezett utasokat ez a kis incidens elég kellemetlenül érintette, de hamar keresztül estek rajta és megnyugodva távoztak a járványkórházból.

A rendőrség az esetről azonnal jelentést tett a polgármesternek.

Oltások a 606-tal a debreceni közkórházban.

Ehrlich-szérum öt vérbajosnak.

A világhírű Ehrlich-féle, a közönség előtt 606-os szám alatt ismert szérumot, mely hivatva van a szenvedő emberiséget a legveszedelmesebb venerikus bajtól megmenteni, ma délután ejtették meg az első oltásokat a debreceni közkórházban. Az oltásokat maga a kórház főorvosa végezte: Horváth Károly dr., a tudós szakférfi, aki miután Ehrlich tanártól megkapta a szerumadagokat, két hét óta készítette elő az oltásra a megfelelő emberanyagot.

A kórház előtt

nagy volt a kocsiforgalom s a kis vasuton is egymásután érkeztek az oltáshoz meghívott orvosok.

Igen nagy volt az érdeklődés, úgy hogy fél öt órára már egészen megtelt a főorvosi szoba, ahol Horváth Károly dr. fogadta a helyi és vidékről összesereglett vendégeket.

Jelen volt Ujfalussy József a kórház igazgatója is az érdekes kísérletezésnél, amelyre megjelentek Csikos Sándor dr., Somogyi Zoltán dr., Tüdös Kálmán dr., Szalay Béla dr., Varga Emil dr., Derekassy István dr., Hutter Károly dr., Kenyeres Elek dr., Hutiray József dr., Endre István dr. törzsorvos, Liszt Nándor dr., Horváth Géza dr., Popper Alajos dr., Láng Sándor dr., Both János dr., Dömötör József dr. (H. Dorog), Nagy Lajos dr. (Hajdunánás), Pápay Imre dr. (Hajduböszörmény), Kozma János dr. (Hadház), Dezső Antal (Kondoros, Békésmegye).

Előadás és vizsgálat.

Az oltásokat megelőzőleg Horváth Károly dr. előadást tartott általában az Ehrlich-féle szérumról, majd rátért a rendelkezése alatt álló beteganyag ismertetésére.

Öt erősen előrehaladott állapotban levő vérbajost, két férfit és három nőt jelölt ki Horváth Károly az oltásokra, akiket az injekciók alkalmazása előtt még egyszer átvizsgáltak.

Mind az öt beteg erősen kiütéses vérbajos s testük különböző részein elgenyvesedett sebek vannak.

Egy oltásra kijelölt beteget, tüzetes vizsgálat alá véve, (Sz. L. munkás ember az illető) konstatálták rajta a szervi szivbajt s nem oltották be, miután a szervi szivbajnál még nincs megállapítva, hogy nem-e okoz reakciót a szérum-oltás.

Három nő beoltása.

Erős karbolszaggal telített terebben fekszenek a női betegek, számszerint 68-an. Kétszerannyian vannak, mint a férfi-betegek.

Ezek közt sok fennjáró, akiket még a régi szerekkel gyógyítottak s akik szépen sorfalat álltak a kékfehér csikos ruhákban. Három nő került oltás alá. Mindenik alig 18 éves s már is erősen pusztítja fiatal szervezetüket a gyilkos kór.

P. F. házileány, könnyelmű élete folytán jutott a vérbajhoz. Két hónapja fekszik lueszben a kórházban. Betegsége nagyon előrehaladott. 0.45-ös injekciót kapott.

S. E. cselédleány szintén beoltatott 0.45-ös szérummal. Az egyébként hisztérikus leány, aki máskor is, — sokszor és minden ok nélkül sirni szokott, — mint az ápolónője említette — most is zokogva fogadott benünket.

— Fáj?! kérdeztük tőle.

— Hogyne! felelt rá nyomban.

— De elviselhető?

— Muszáj elviselni, — mondta s tovább zokogott.

S. K. szintén cselédleány.

— Mióta van a kórházban? — kérdezték tőle.

— Tizenegy hónapja. Nagyon nehezen gyógyulok, — felelte.

— Fáj az oltás?!

— Igen!

— Milyen fájdalmat érez?

— Olyan huzósat. Mintha gombostűt szurtak volna belém s most lassan huznák ki.

P. F. és S. K. nyugodtan fekiúsznak kórházukban, de S. E. zokogását még a lépcsőkön lefelé jövet is hallottuk.

— Tisztára hisztérikus, — jegyezte meg a főorvos...

A férfi-osztályon.

Itt most csak 31 beteg van, azok egy része is könnyebb természetű vérbajos.

A legelőrehaladottabbak közt van B. M. munkásember, aki már erősebb szérum-összetett kapott, 0.50-est. Ezt a csipőjébe oltották be, míg a nőket a hátukon. Izom közé szurtak be B. M.-nek megkísérelvén, vajjon így, vagy úgy hatékonyabb-e?

Wechselmann szerint az izomközi beoltás erősebb reakciót szül.

Egy másfél éves kisleány.

Egy apró kis leányka, — a feje csokros kendővel volt bekötve, — kiűn ödögött a folyosón.

— Kezét csokolom. Jó estét. Mi lesz vacsorára? hadarta egymásután a kisleány.

Visky Sándor gondnok szánóan, szeretetteljesen simogatta meg a kisleányt, aki kijelentette, hogyha megnő, szakácsné lesz.

— Nagyon szeret enni, — jegyezte meg a derűs arcú, szépen kiöltözködött ápolónő:

Fél áron! Az összes fiu és leány iskolákban használandó tankönyvek fél áron kaphatók a **HARMATHY antiquariumban** Fűvészkert-u. 14. Saját érdeke mindenkinek hogy a könyveket már most szerezzé be fél áron fenti cégnél amíg a közélet tart. Irászeret, rajzosokhoz legelőcsöb

Üveg és porcellán legelőcsöb bevásárlási forrás
GLÜCK JÓZSEF
Placz-u. 6 a nagydiplom mellett.

A legjobb minőségű befőtt üvegek minden nagyságban. — Kerti golyók nagy választékban a legjutányosabb áron. — Kép keretezés a legszebb kivitelben.

Épület üvegezés a legelőcsöb áron.

a nagy népszerűségnek örvendő, jól táplált terméti Tar Juliánna.

— Hát ennek a kis lánynak mi a baja? kérdezte az egyik hírlapíró.

— Öröklött vérbaja, luesza van! Az anyjától örökölte, — felelte rá a főorvos.

Az oltóanyag a rendes fecskendőknél nagyobbakban volt elhelyezve; köbtartalma 6—6 s egy esetben 7 köbcentiméter volt.

További intézkedések.

A beoltott betegek szigorú ellenőrzés alatt állanak; hőmérsékletüket félóránként mérik, a vese-vizsgálathoz szükséges anyagot is sűrűn fogják vizsgálni, miután több esetben az oltás után vesegyulladás lépett be.

— Bizony sok beoltás halállal végződött, de reméljük a legjobbat, hogy nálunk nem lesz az oltás rossz kimenetelű, — jegyezte meg a főorvos.

Általában Horváth Károly dr., aki huzamosabb ideig tanulmányozta az Ehrlich-szérumot, s aki nagyon bizik annak sikerében, nagy körültekintéssel járt el az oltásoknál s szívesen adott felvilágosítást mindenről úgy kartársainak, mint a hírlapíróknak.

— Kétszer 24 óra múlva készséggel adok felvilágosítást az eredményről az uraknak, csak legyen szerencsém. Szerdán látogassanak meg, — ezzel bucsuzott el a hírlapíróktól.

A főorvos sürgönye.

Horváth Kálmán dr. főorvos még a mai nap folyamán sürgönyt küldött Ehrlich tanárnak, melynek magyar szövege így hangzik:

Dr. Ehrlich tanár

Frankfurt.

Majna mellett.

23 orvos jelenlétében az injekciót a mai napon megkezdtém. Üdvözlöm a nagy feltalálót. Kimerítő tudósítás az észleletről menni fog.

Dr. Horthy Károly

kórházi főorvos.

Magyarország, Debreczen.

SPORT.

A Debreczeni Tornaegyesület vasárnapi atletikai versenye.

A DTE. 6 : 3-ra győz a MSpE. ellen.

Szép közönség előtt folyt le vasárnap délután a Debreczeni Tornaegyesület országos junior atletikai versenye. A verseny az idegen atléták élénk részvételével folyt le, csak a kassaiak nem jöttek el. Nagyon szépen szerepeltek a nyiregyházi Torna Vivó Egyesület atlétái, jó tehetségű atlétákat küldött a Hódmezővásárhelyi Torna és Vivó Egyesület is. A DTE. atlétái pedig kevés kivétellel megfeleleltek a hozzájuk fűzött várakozásnak.

Az atletikai versenyt követő labdarugó mérkőzés folyamán rendkívül izgatott és élvezetes játékban győnyörködhetett a közönség. Mindkét csapat finoman játszott és az egyéni játékok helyett az összjátékokra és szép kombinációk keresztlvitelére fektette a fősúlyt. A DTE. csapata a mérkőzésen elnyerte szorgalmas kitartó munkájának eredményét. A miskolci Sport Egyesület csapata Felsőmagyarországnak a kassai Atletikai Klub után a leg-

jobb csapata, s így az elért eredményre a DTE. joggal lehet büszke. A DTE. csapata az egész mérkőzés alatt fölényben volt, de különösen a második félidőben volt érezhető fölénye.

A mérkőzést teljesen pártatlanul és kifogástalanul Ezry Miklós vezette.

Az atletikai verseny részletes eredménye a következő:

60 méteres síkfutás orsz. junior: 1. Koss Aladár NyTVE. 7 háromötöd. 2. Hoffmann Lajos DTE. 3. Elek László HTVE. 1 yarddal biztosan nyerve.

Magasugrás orsz. junior 1. Ferenczi Zoltán DTE. 165 cm. 2. Holtverseny 165 cm. Hoffmann Lajos DTE., Elek László HTVE. 3. Orbán Sándor HTVE. Erős küzdelem.

Rudugrás orsz. junior 1. Tóth Sándor HTVE. 3 méter, 2. Hoffmann Lajos DTE. 3. méter, 3. Márton Sándor DTE. 2 méter 75 centiméter. Erős küzdelem.

Diszkoszvetés orsz. junior: 1. Pivnyik Gyula NyTVE. 31.83 m. 2. Patóh Sándor DTE. 3. Masáth Ferenc DTE.

Súlydobás orsz. junior: 1. Pogány Géza DTE. 11.93, 2. Masáth Ferenc DTE. 10.99, 3. Orbán Sándor HTVE. 10.85. Kiváló eredmény.

Fél angolos síkfutás vidéki szenior: 1. Kiss Aladár NyTVE. 2. 14 négyötöd, 2. Fülöp Miklós DTE., 3. Róth Jenő DTE. Fülöp vezet 60 méterig, itt Kiss lefogja, Fülöp training hiány miatt nem bírja a végspurtot.

Negyed angolos síkfutás vidéki szenior: 1. Garai Kálmán 55 négyötöd mp. 2. Fülöp Miklós DTE. Garai végig vezet, Fülöp az utolsó 100 méteren minden erejét megfeszíti, de nem bír előre törni.

Rudugrás vidéki szenior: 1. Hoffmann Lajos DTE. 3 m. 2. Márton Sándor DTE. 2.75 m. 3. Holtverseny Majoros László DTE., Moravec Jenő DTE.

Kalapáshajítás orsz. junior: 1. Groszmann Alfréd NyTVE. 29.76 m. 2. Pál Sándor NyTVE. 25.70 m. 3. Szécsényi István DTE. 21.66 m.

HIREK

A Debreczeni Független Ujság egész terjedelmében már a mai napon szedőgépekkel van szedve. Lapunk a jövőben mindig gépszedéssel lesz előállítva s így a közönség minden egyes szám előállításánál a nyomdatécnika legmodernebb vívmányával találkozhat.

— A debreczeni rendőrség egészségügyi razzijára. A rendőrség nap-nap után el nem lankadó buzgalommal folytatja a piacvizsgálatokat. Vasárnap és hétfőn délelőtt is nagy mennyiségű éretlen és megromlott gyümölcsöt koboztak el a rendőrség hiatalos közegei. A két nap vizsgálatának eredményeként összesen 32 árús ellen indítottak hivatalos eljárást. Persze, a háztulajdonosok nem maradhatnak el, ha már kihágásról és annak büntetéséről van szó. A mai nap folyamán 90 háztulajdonos ellen tettek feljelentést a kerületi őrparancsnokok.

— Pénztáros István temetése. Pénztáros Istvánnak, az elhunyt szoboszlói főjegyzőnek, temetése ma délután 3 órakor ment végbe óriási részvét mellett. A temetésre kiutaztak Kovács Gyula alispán és Czeglédy Gyula t. főjegyzés a vármegye képviselőjében.

— A debreczeni csendőrpáncsnokság elhelyezése. A csendőrpáncsnokság hivatalának elhelyezésére most kötött szerződést a város a páncsnoksággal, továbbra is a Bészler-házat adván ki bérbe e célra. A város azonban kikötötte, hogy a szerződés időtartama, 3 év, hatályát veszti, ha a ház helyére

valami városi intézmény épülete léssen elhatározva. A Komáromy-ház felhasználásával ide építtetik ugyanis vagy a kultuszpalota, vagy a rendőr-épület, vagy a pénzügyigazgatósági palota.

— A debreczeni színiégylet pénze. Id. Komlóssy Artur hagyatékában fia, Komlóssy Imre három takarékpénztári könyvet talált, melyek a régen megszűnt debreczeni színiégylet vagyonát képezik és 3371 koronát reprezentálnak. A színi-egylet feloszlott s id. Komlóssy Arturral, aki nagy vendégművésznőknek csináltatott koszorut az alapítvány kamataiból, vagy arra érdemes átutazó színeszketek segélyezett néha-néha pár koronával. Most az a kérdés, hogy mi legyen e pénzzel. K. Tóth Mihály kulturatanácsos javaslatára aanács úgy határozott, hogy ezen összeg a debreczeni színházi nyugdíjintézet tőkájéhez csatolandó, miután ez az intézmény rá is van szorulva a segélyre.

— A Délvidék újabb katasztrófája. Orsováról táviratozzák: Az utóbbi napok esőzései következtében a Cserna patak kilépett a medréből és a környékbeli községeket elöntötte. A kár óriási. A forgalom Románia felé el van vágva, mert Orsova alatt az áradás elsodorta a verciarovai vasuti hidat. Turn-Szeverin és Palánka között megakadt egy vonat, melynek segítségére Turn-Szeverinből egy mozdony egy kocsival sietett, melyen öt ember tartózkodott. A mozdony a kocsival az alámosott töltésről lezuhant és mind az öt ember belefullt az árba.

— A debreczeni sztrájkok. A kőművesmunkások és mesterek között még mindig nincs béke. A mesterek vasárnap délelőtt 11 órakor ülést tartottak, melyen a munkaadók a munkások memoranduma fölött napirendre tértek. Vasárnap délután a munkások ez ügyben gyűlést tartottak és titkos szavazás után 32 szó ellenében 91 szavazattal kimondták, hogy a sztrájkot tovább folytatják. Ezt a határozatot a hétfői gyűlésen megisméltették.

Az ácsmunkások sztrájkja is változatlanul tart. Vasárnap délelőtt 10 órakor a Margit-fürdő nagytermében gyűlést tartottak az ácsmunkások és ez alkalommal hivatalosan is kimondták a sztrájkot.

A kőművesmunkások sztrájkjában egy kis incidens is vegyült. Hétfőn reggel 7 órakor Labancz András sztrájkoló kőművesmunkás Gulácsi György és Szikszai Sándor sztrájktróket az utcán kapacitálni próbálták, hogy tartsanak a sztrájkolókkal, majd pedig meg is fenyegették őket arra az esetre, ha tovább is dolgoznak. A rendőrség Labancz Andrást előállította és kihágásért 15 napi elzárásra és 300 korona pénzbüntetésre ítélte.

— A korcsmák vasárnapi zárójára. Debreczen város közgyűlésének van egy határozata, mely a korcsmák s pálinkamérések vasárnapi korlátozott mértékben való bezárását rendelte el. A határozat azonban már két év óta ott fekszik a miniszter fiókjában. Pécs városa most hasonszellemű határozatát megküldte a városnak. Szíves figyelemzetésül szolgálhat ez a közgyűlésnek arra, hogy megreklamálja a két évvel ezelőtt hozott határozatát az új miniszternél, miután a réginék eszeágában sem volt e tárgyban intézkedni.

— Rehabilitált fősolgabíró. Dobozy Kálmán, a ermihályfalvai járás fősolgabíróját tudvalevőleg két év előtt felfüggesztették állásától. A legfelsőbb fórumon most megsemmisítették a felfüggesztést és Dobozy Kálmánt visszahelyezte állásába. A fősolgabíró hivatalát már el is foglalta s ezzel véget ért Dobozyra nézve két esztendő gyötrelmes hajszája és meghurcoltatása.

— Sertésvész Debreczenben. A Debreczen város külsőségeihez tartozó első állat-

Üzlethelyiséget f. évi nov. 1-én Piacz-utca 32. szám alá helyezem át, mely alkalomból a jelenleg raktáron levő arany-, ezüstneműek, ékszerek és órák felette olcsó árban lesznek elarusítva.

Rose Dezső

ékszerész és órák

Piacz-u. 55. Hungária mellett

egészségügyi körzetben fellépett a sertés-vész. Ez a kerület, további intézkedésig zárlat alatt marad.

A Sveits-intézet növendékeinek ma délelőtt volt az év megnyitó ünnepélye. A Sveits-intézet künnlakó növendékeinek és az összes róm. kat. iskolák növendékeinek részvételével a zárda kápolnájában tartatott a „Veni sante”.

A Polgári Takarékos és Segély Szövetkezet Piac-u. 73., a 15-ik évtársulatra már a mai naptól kezdve igen olcsó heti befizetésekkel minden levonástól ment könnyen törleszthető kölcsönöket folyósít.

Debreczen és a szegedi borkiállítás. Kovács József polgármesterhez felhívás érkezett a Szegeden e hó 24., 25. és 26. napjain tartandó borkóstolóval egybekötött borkiállítás rendezőségétől, melyben felszólítatni kéri a debreczeni bortermelőket, hogy küldjenek 60 literes kis hordókban, vagy üvegekben minta-bort a borkóstolásra az ár feltüntetésével, miután a borkiállítás látogatói ilyen uton megrendeléseket is tehetnek. Ajánljuk a felhívást bortermelőink figyelmébe. A bor a kiállítás vezetőségének címére küldendő.

A közigazgatási bejárás. A paci erdei iparvasút közigazgatási bejárását a miniszter szeptember 10-ikére tüzte ki.

Baleset a vasúti sorompónál. Tegnap az esti órákban Enyedi József 8 éves fiú a Csigerkertből jövet az úvárosi vasúti sorompónál szerencsétlenül járt. A sorompó ráesett a karjára és eltörte. A mentők az első segélynyújtása után szüleinek lakására szállították.

Olvasóink figyelmét felhívjuk a Budapesti uriszabó hirdetésére.

A marólug. Vasárnap délután 4 órakor Borbély Károly könyvnyomdász Boldogfalva-utca 11. szám alatti lakásán gyógyíthatatlan betegsége miatt marólugot ivott. A mentők súlyos belső sérüléseivel a kórházba szállították.

Odon és új tankönyvek az összes iskolák részére legelőnyösebben Hegedűs és Sándor könyv- és papírkereskedésében szereshetők be.

Kiss Béla virágai. Kiss Béla először játszott tegnap a Bika szálloda kávéházában, ahol amikor megjelent zenekara élén az egyik asztalnál ülők virágokkal dobálták meg. A példa ragadós lett s követték a többi vendégek is, úgy hogy a cimbalom-asztal rövid idő múlva el lett halmozva virággal.

Az összes iskolákban előírt iskolai tanszerek, füzetek, rajztömbök, körzők, vonalozók a legolcsóbb árakban beszerezhetők Thaisz papírnemű áruházában Bika szálloda mellett.

Új pénztintézet Debreczenben. A város és megye társadalmának és közgazdasági életének számos kiváló alakja új pénztintézet alapítását határozta el vasárnap tartott értekezletén. Az új intézet, mely a város és környékének hitelképességét kívánja szolgálmi szövetkezeti alapon áll és Debreczenvidéki Takarékpénztár címet fogja viselni. Az aláírási felhívások már a napokban kibocsáttatnak.

A női ipariskolában a tanév megnyitása folyó hó 8-án lesz. A beiratkozás addig mindig folyamatban van. A himzősosztályba még jelentkezhetnek tandíjmentes növendékek.

Nőth zenekolájában a beiratás naponta reggeli 9 órától esteli 6 óráig bármely időben. Hunyadi-utca 10. sz. (Royal mellett).

Villamos berendezéseket legmegbízhatóbban és jutányosan rendez be Földvári Piac-utcai ideiglenes barak. Telefon 168. sz. Tanulók felvétetnek.

Kirabolt üzlet. Ermihályfalváról jelent levelezőnk, hogy tegnap éjjel Kotz Jenő ottani fűszer- és rőfőskereskedő üzletét kirabolták. Az üzlet forgalmas utca szegletén van és a rablónak mégis sikerült a boltban csaknem az egész árukészletét elvinni. A tulajdonos egy sarokban meghúzódva kénytelen volt végignézni az egész rablási műveletet és csak reggel tett jelentést a csendőrségnek, mely az ismeretlen tettesek után erőlyesen nyomoz.

A debreczeni zenekonzervatóriumban a beiratkozások f. hó 12-ig tartanak. Felvétetnek kezdő tanulók és haladók 10 korona havonkénti tandíjjal. Ez iskola Debreczen egyetlen tanintézete, hol okleveles tanárok működnek, kik nemcsak a tantervhez, hanem módszeréhez is alkalmazkodnak az országos kir. zeneakadémiának és teljesen a világhírű főiskola szellemében tanítanak. Főtanszakok: zongora, hegedű, ének, gordonka. A hivatalos órák alatt délelőtt 11-től 1-ig, délután 5-től 6-ig készséggel szolgál bővebb felvilágosítással P. Nagy Zoltán igazgató. (Piac-utca 26. sz.)

A gázgyár új tartálya. A gázgyár egyik tartálya hasznavehetetlenné vált. Újat kell építeni. De a régi tartály, mely 1863-ban készült, az államvasutak pályájának területére esik. Most vitás az a kérdés, hogy újra kérendő-e ez a terület az építendő tartály számára. A tanács azon a nézetben van, hogy az engedély egyszer s mindenkorra szólt. Ez ügyben egyébként tárgyalni fognak a Máv. igazgatóságával.

Mangra Vazult inzultálták. Nagyszombornól táviratozzák: Mangra Vazul orsz. képviselő, ki néhány nap óta itt van, tegnap este betért egy itteni szálloda éttermébe, ahol néhány fiatal román megtámadta és szidalmakkal illette. Az ügyben megindították a vizsgálatot.

A város kártalanít. Nagy Sándor, akinek a Miklós-utcai nyílt árok új vonalán nem a várostól bérelt földje, az árkolásra az ő földjéből elhasznált, közel 3 és fél hold terület kártalanítása képen 200 koronát kér a bérösszegből elengedni. A tanács méltányosnak találta a kérelmet.

Üzlet áthelyezés miatt
végeladás
Minden, áron alul adatik el
GLÜCKEDE
cipőüzletében, a barakban.

Városunk legtekintélyesebb orvosai elismerik, hogy legjobb sérvkötők, hásztényesítők, gummiharisnyák orthopaed és betegápolási cikkek Schön Sándor keztyű, kötszer és orvosi műszertárában kaphatók. Debreczen, Piac-u. 12.

Mindenemű könyvkötések, bördízmunkák, reklámcikkek stb. Antalffy Ferenc könyvkötészetében készíttetnek Piac-u. 31.

Iskolai tankönyvek

az összes intézetek részére

Csillag Arthur

könyv-, papír- és írószerkereskedésében
Városháza épület.

Kizárólag a legújabb kiadások!

Iskolakönyvek összes iskolák részére új vagy ódon, kaphatók Antalffy József iskolai könyvkereskedésében Piac-u. 44.

Előírás szerint intézeti fehérneműk, ágyneműk, takarók és minden e keretbe tartozó cikkek készen és nagy választékban kaphatók Kardos László üzletében Debreczen, Kossuth-u. 9. sz. Csak jó áru és határozott ár, tehát a legelőnyösebb bevásárlási forrás ajánlatatik.

Mindenkinek saját érdeke, hogy

Brüll Ignác

rőtös, rövidáru és férfi divat

Álalmi Áruházát Csapó-u. 26. Bruckner palota

korcsos föl. Hol a legolcsóbban szeresheti be szükségletét szövetekben, barekötőkben, kartonokban, vászon és szifonokban, férfi- és női harisnyákban és kész bőnyekben. Elvonn kicsi hásson, nagy forgalom. Kész pongyolák 1 frt 96 kr.-tól.

Fertőtlenített bacillusmentes ódon tankönyvek, valamint új iskolakönyvek is az összes intézetek részére legelőnyösebben Aczél antiquariumban szereshetők be. Piac-utca, a ref. Kistemplommal szemben levő ideiglenes barak-épületben.

Tanuló ifjuság figyelmébe!

Ajánljuk kitünő szerkezetű kipróbált megbízható járásu

zseb-óráinkat

melyeket kedvezményes áron jótállás melletti bocsátunk rendelkezésükre.

Löfkovits Arthur és Társa

Magyarország legnagyobb órás-, ókezer boltja.

Emberek! Vevők! Ide figyeljenek!

Csoda olcsón vásárolhatnak az

Olcsóságok Áruházában,

ha saját érdekekben sok pénzt akarnak megtakarítani.

Férfi shevró és box cipő nálam csak 4 frt 15 krajczár, nő shevró vagy box 3 frt 95 krajczár. Férfi divat cikkek, sapka, kalap, fehérneműk, gyermek cipők és iskola táskák alkalmi vételre folytán hallatlan olcsón kaphatók az

Olcsóságok Áruházában

Csapó u. 11. sz. Törő vendéglővel szemben.

Legjobb a Békési Róza „Csont” szappana

Uj!

Hangszer üzlet megnyilt!

Szendrő Sándor modern hangszer üzlete Debreczen, Batthyány-u. 22. sz. a.

Uj!

Győrfi Testvérek

ridivat-, kalap- és fehércemé üzlete
Placz-utca 30. Dréher sörcaarnokkal szemben.

Őszi ajándékok

az összes ridivat-ozikkekben és pipereárakban.

Közgazdaság.

Terményfőzsdé.

Schwarz E. debreczeni bizományos távirat. Jelentése
Budapest, 1910. szept. 5.

Készárú változatlan.

1910. októberi buza	10 18 -14.-
1911. áprilisi buza	10.86 -37
1910. májusi buza	-----
1910. októberi rozs	7.84-85
1910. áprilisi rozs	-----
1910. májusi rozs	-----
1910. októberi zab	8 22 -28
1911. szept. tengeri	5 80 -81
1910. okt. tengeri	5.94-95
1910. augusztusi rapozo	-----

Regény-csarnok.

Sötét titok.

Írta: Stevenson Róbert.

(Folytatás.)

— Majd nána nézek, Utterson ur — válaszolt az öreg Poole és bevezette a késői látogatót egy magas, kényelmesen berendezett előterembe, amely a nyaralók divatja szerint kockás kövekkel volt kirakva. butorzat tölgyfából állott és a magas kandallóból jótékony meleg áradt ki.

— Tessék a tűz közelében helyet foglalni — folytatta a beszélgetést az öreg szolga, aki jól ismerte Utterson urat. — Vagy tán inkább az étkező teremben vezesse?

— Köszönöm, itt is maradhatok — válaszolt az ügyvéd és közelebb ment a kandallóhoz, amelynek párkányzatára támaszkodott.

A csarnok, amelyben magára maradt, barátjának kedvence tartózkodási helye volt és maga Utterson emlékezetében is olyan helyiség gyanánt volt bejegyezve, ahol az ember nagyon jól érzi magát rendes körülmények közt. De most, éjnek idején, borzongást érzett a langymeleg teremben, mivel folyton maga előtt látta Hyde vonásait s a mi nála nagyon ritkán fordult elő, valami névtelen és semmi által sem indokolható elképzeltetés vetett erőt. Ebben a lelki állapotban a lobogó tűz is, mely a fényezett butorokon visszatükröződött, olyan hatást tett rá, mintha fenyegetés volna. Restelte saját maga előtt, hogy nagy megkönnyebbülést érzett, mikor az öreg sokáig magára hagyta volna, ő, Utterson ügyvéd, félt volna, mint valami kis gyermek, akit kísértetekkel rémítgettek.

— Nos? — kérdezte mohón, mikor Poole a terembe lépett.

— A dr. ur eltávozott hazulról — válaszolt az öreg szolga.

— Az előbb láttam, hogy Hyde ur a régi repedezett ajtón eltávozott. Rendben van ez így, mikor az ur nincs itthon?

— Egészen rendben, ügyvéd ur. Mr. Hydenek van egy saját kulcsa, amelynek segítségével bármikor jöhet és mehet.

— Ugy látszik, hogy az ön gazdája nagyon bizik ebben a fiatal emberben — mondá elgondolkozva az ügyvéd.

— Valóban nagyon bizik benne. Meghagya az összes cselédségnek, hogy teljesítse bármely parancsát.

— Ugy tudom, hogy még soha se találkoztam Hydevel, pedig ugyancsak gyakran látogatom meg Yekyll barátomat.

— Én is úgy tudom, Hyde ur csak ebédre látogat el hozzánk s általában nagyon ritkán található a háznak e részében. Többnyire a

laboratoriumon át jön és ugyancsak arrafelé távozik ismét.

— Akkor hát jó éjt, Poole barátom!

— Jó éjt, ügyvéd ur.

Az ügyvéd nehéz szívvel ment haza.

— Szegény Yekyll — mondá magában — szegény barátom! Valami benső ösztön azt sugja nekem, hogy a zavarosban halászik. Fiatalabb éveiben kissé kikapós volt, de ez már rég elmúltó De úgy látszik, hogy az isteni törvényben nincs elévülés. Valamely régi bűnnek kísértete jár most fel és egy rejtve volt gyalázatnak rákfenéje pede claudo járkel ebben a házban. A bűnhődés most következik be, mikor a bűn már eltűnt az emlékezetből, vagy az önszeretnek sikerült azt ügyesen elpalástolni.

Ily módon tépelődve, a saját multját vette szigorú vizsgálat alá Utterson ur és elgondolkozott, ha vajjon nem lehet-e ott is régi bűnökkel felfedezni? De az multja teljesen kifogástalan volt és kevés ember lapozhatott olyan megnyugvással az élet könyvében, mint ő. Mindezek dacára a porig alázta meg magát gondolatban és annyi gonoszságot vetett magának szemére, hogy kitelt volna belőle három igazi bűnös is. Mert Utterson ur hangulata e pillanatban nagyon nyomott volt s abban is rosszat sejtett, ami más előtt angyali cselekedetnek tűnt volna föl. Mert az ember lelke, ha igazi alázatosság képezi keretét, nem mer bizni a saját ítéletében és kifogásolja a saját belátását, ha még olyan böles is ez. Utterson pedig azon emberek közé tartozott, akik nagyon alázatosak voltak az ur szeme előtt.

(Folyt. köv.)

Gyermekeknek és felnőtteknek.

Kiváló táplálószer egészes és gyöngye, a fejlődésben visszamaradt bármilyen koru gyermekeknek. Előmozdítja a csont és az izom képződését, s úgy elhárítja a megszünteti a hasmenést, béli ürítést és hányászközelést, min' semmi más szer.

Szántó Zsigmond

modern kárpitos és díszítő

Debreczen, Placz-utca 63. sz.

Készít a mai kor igényeinek a legszebb kivitelű szalon és

uri szoba berendezéseket

a legegyszerűbből a legdíszesebb kivitelig, valamint igen jutányos árban valódi önműködő Flosz Roléitakat, nagyobb n egrandelésnél tates ar engedmény.

Legjobb minőségű madracokat hányakál egy helyben és vidéken is készítem.

Ió munkámért többszöri kiíratetés.

Első Debreczeni kenyér gyár.

A legjobb az

Orosházi kenyér.

Gyártótelep Széchenyi-u. 49. Telefon 793.

Városi raktár Simonffy-utca 2. Telefon 32.

Fiókütelek: Szentanna-u. 60. Booskal-tér

1. sz. (Czegléd-ház.) Bethlen-uloza 29. sz.

(Gya ma h y -nás)

Férfi-, Fiu- és Gyermekek ruhák

cipők, csizmák, kézi- és láda kofferek legolcsóbban beszerezhetők

a Munkás bazárban

Degenfeld-tér 8. szám.

Mélyen tisztelt Uram!

Ki akar sikeresen, divatosan, elegánsan és a mi fő olcsón öltözködni, azon Urak ide figyeljenek, ha sok szép póruzt akarnak magoknak megtakarítani!

Egy budapesti mintára berendezett, olyan

modern szabó üzletet

nyitottam, ahol a bevezetett uri közönségem dus választékomból nemcsak hogy a legjobb, legdivatosabb szövetekből választhat, a leg-elegánsabb szabásu mérték szerint készített öltönyöket, felöltöket, hanem olyan olcsón is, eml mamma igazán csak a mesébe lehet. Divat öltönyök angol szövetből nálam 40 kor-tól készítettnek.

Eredeti angol szabás! Óriási figyelem!

Tessék meggyőződni!

Saját jól felfogott érdekekben keresse fel

a budapesti uri szabó üzletet

Sas utca 3. sz. alatt

„Gyöngyvirág Crème“

az arokrémek gyöngye!

Szeplő, májfoltok, pattanások s bőrbajok ellen kiváló jó szer. Simává, lehérré és áldóvé teszi az arcbőrt! Sem higanyt, sem ólmot nem tartalmaz. A nappalra való kréme nem zsiroz, míg az éjjelre való zsiroz. Egy tégely ára 1 korona.

Kapható:

Mihalovits Jenő

„Kigyó“ című gyógyszerárában, DEBRECZEN.

Helybeli nagyobb részvénytársaság kezdő fizetéssel

gyakornokot keres.

Pályázhatnak felső kereskedelmi iskolát végzett fiatal emberek vagy kereskedelmi tanfolyamot végzett lányok. Előnyben részesülnek, kik már voltak állásban és gyors és gépirásban jártassággal bírnak.

Sajátkezű ajánlatok bizonyítvány másolattal felszerelve „Részvénytársaság“ jeligére e lap kiadóhivatalába küldendők. Az állás azonnal elfogalando.

•Millió házlásszönyök tisztítanak•

Globus

•Fémiszűrőkövontal•

mely a legjobb fémiszűrőszer a világon.

Apró hirdetések.

Minden szó 5 fillér.

Betöltendő.

Teljes ellátást keres fiatal ember keresztény uri családnál. Ajánlatok ármegjelöléssel a kiadóhivatalba küldendők.

Irodai dolgokban jártas leány ki írógéphez is ért állás keres. Czim a kiadóhivatalba.

Egy fiatal embert ki a magyar levelezést tudja azonnali belépésre kerestetik, ki németül tud előnyben részesül. Czim a kiadóba.

Lakatos tanulók fizetéssel felvétetnek Bárány Piac 66. sz.

16 családból való fiu doboz szabász tanulóknak felvétetik Doboz gyár Eötvös-u. 18.

16 házból való fiu tanulónak felvétetik Blatner József üveg üzletébe Csapó-u. 1.

Adás-vétel.

Elsőrendű száraz tűzifa kapható felvágva és ölenként, valamint kocsként Hegedűs Emilnél. Iroda: Miklós-utca 7. sz. Raktár: Homokkert, a légszeszgyár mellett.

28 krajczárért fejfel férfi vagy női harisnyát Benyás Emil villanyörre berendezett harisnyagyára. Debreczen, Tiszapalota

„Rolibri” cig. hüvely a legfinomabb papírból készült, feltétlenül izelje meg mindenki! Főraktár a Harmathy antiquáriumban Fűvészkert-u. 14.

Házhelyek. A Szent-Anna-utca végén, a Gépjavító műhely, Dohánygyár és Vágóhid közvetlen közelében, a Homokkertben kiépített utcával szemben, nagyjövők helyen, mintegy negyven darab 300 négyzetméteres ház hely eladó. A telkek vételárának egyharmadát készpénzben kell kifizetni, a többi részét előnyös feltételek mellett az eladók kölcsönképpen rajtahagyják az ingatlanon. Eladók pénzintézetnél összekötötést szereztek arra nézve, hogy a telekvásárlóknak előnyös házáptéai kölcsön álljon rendelkezésre. Mindenféle felvilágosítást ad és előjegyzést elfogad Márk Endre ügyészi irodája a Collégiumban.

Új harisnya kötések és fejlesek a legfinomabb D. M. C. pamutból, a legolcsóbb árban készülnek, az ügyesült Zsinór és Paszomány Gyárban Debreczen. Ugyanotti tanulók és tanuló leányok fizetéssel felvétetnek.

Szőlősgazdák figyelmébe. Bámulatos hozam! Áldás a szőlőkrel! Siessünk beszerezni, míg a készlet tart. Az őszi idény beálltával saját érdekében igyekezzék minden gazda jövő évi termésének biztosítására, trágyaszükségletét beszerezni. Az összes trágyafélék között legjobbnak bizonyult a Debreczeni Téglagyár által gyártott Fekáltrágya, kapható a Debreczeni Téglagyár részvénytársaságnál Debreczenben. Vagon-rakomány vételnél 100 méter-mázsa 110 korona ab sertésvásári rakodó állomás Debreczen. Métermázsa-kénti eladás a gyárban (Diószegi-ut) á 1 korona. Telefon 629.

Csömög-szöllőt szállít bármily mennyiségben 5 kilós kosarakban Darvas Miksa szőlő kivitele. Telefon 294.

Egy jókarban lévő, finomabb (alkalmazott) copirrés megvételre kerestetik. Czim a kiadóban.

Értékpapírok és értékpapírok vétetnek Bathlen-utca 64. sz.

Lakás.

A legolcsóbb szakszerű javítást és mérték utáni megrendelést készíti Szabó György cipész Jókai és tanító-utca sarok.

Férfi és női kalapokat a legjobb kivitelben javít és átalakít Békés Lajos kalapos műhely Debreczen, Piac-utca 46. szám az utvarban.

Welsz Ferencz épület és mű-bator asztalos József-kir.-k.-u. 60. Készít minden az asztalos szakmába vágó munkálatokat elsőrendű kivitelben, mécsékelt árban.

Szép csak az lehet, k **Mauthner** „Lillom-crémjót” használja. — Vételnél Mauthner névre ügyeljünk. Kapható **Arany-Angyal** gyógyszerár Debreczen, Piac- és Szent-Anna-utca sarok.

Inglbluzok, kötények, fehérneműk varását és gomluk varrást elvállalok, házhoz is elmegyek. Czim a kiadóba.

Új fényképeket állított ki

a Paczelt, Nizzai vtrágületnél és a műterem kapu bejáratánál

Burg Izsó fényképész

Kossuth utca 24.

A képek ismét tanúbizonyságot tesznek arról, hogy **Burg Izsónál** a legmagasabb igényt is kielégítő képeket kaphatunk még pedig **jutányos árárt**. — Igazol-ásba való képek a legrövidebb idő alatt készíttetnek.

Piac utca 75. sz.

Bauer Károly

óra és ékszer üzlete az (Iparbankkal szemben)

Kitűnő órák

legjobb dívtu ékszer legjutányosabb árban, valamint javítások legjobb szakértelmel óras műhelyben Piac-utca 75. sz.

1094—1910. v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. jbiróságának V. 2177/2 — 1910. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Nacsh József utóda részére 207 kor. 84 fill. tőke, ennek 1910. év ápril hó 20. napjától 28 K. 84 f. után 1910. máj. 20-tól számítandó 6% kamatsai és az eddig összesen 104 kor. 80 fill. perköltés erejéig 1910. évi július hó 12-én bíróság lefoglalt és 1198 korona 50 fillerre becsült kész férfi ruhák, két varrógép és egyéb ingóságok 1910. évi szeptember hó 15-én délelőtt 9 órakor kezdetet veendő és Tisza Cségen Fő-utczán 121—6. sz a megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Megjegyezte ik, hogy az árverés mindazon foglaltatok részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendelítetik. Debreczen, 1910. évi aug. hó 15. én.

Bódogh Zsigmond
bírói kiküldött.

Újj! Megnyilt Újj! Bogen Testvérek

legolcsóbb férfi, fiu és gyermek ruha üzlete

Hatvan-utca 5.

Meglepő olcsó árak. Szolid kiszolgálás. Mérték szerinti megrendelések pontosan eszközöltetnek.

LÁSZLÓ ZSIGMOND ÁLLATORVOSI

RENDELŐ-IRODÁJA

nagy és kis állatok részére Csapó-u. 30.
Telefon 558. sz.

Ön rendel nap és esernyőt és nem gondol arra, hogy csellel drágán fizet.

Ha akar magának hasznot hajtani, forduljon hozzám bizalommal, mielőtt szükségletét fedezi.

Nem fizet el hiába való összeget — jó munkát — jó árut kapole-on ha felkeresi cégemét.

Wiener Hermann

nap- és esernyő készítő

Debreczen, Sas-utca 3. sz.
Javítások és áthuzások gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Szülők és tanuló ifjuság figyelmébe!

Iskolakönyveket a legszebb, lestartósabb kötésben 10 krajczárért és egész vászon kötésben 18 krajczárért készíti

Szegedi András

könyvkötészete
Debreczen, Piac-u. 2. (Nag; templom mellett.)
Legtartósabb kötés! Legszébb kivitel!
Tessék meggyőződni!

Homokkertben

közvetlen a Gebauer gyár háta megett levő. valamint a fútozára nyíló 3 tagban fekvő teljesen beültetett szőlők — parcellákban is — olcsó építési kölcsön közszolgáltatásával a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett **eladók**. Különösen alkalmas vasutas hivatalnokok altiszteknek.

Értekezhetni **Dr. Jakobovits Józse** ügyvédi irodájában, Deák Ferencz-u. 13. sz

Iskola öltönyök

valamint férfi öltönyök

→→→ a legolcsóbb férfi-, fiu- és gyermekruha áruházban ←←←

Grünfeld Adolf és Társánál

kaphatók

DEBRECZEN, Kistemplom mellett, (sarok bolt.)

Nyomatott Hoffmann és kronovitz könyvnyomdájában, Piac-utca 49. a főpostával szemben.